

EDITORIAL

Pakusgon, pahiluagon ngan pagiuson an base panmasa para ha gerra han katawahan

An hiluag ngan hilarum nga suporta han masa an pinakayawe nga aspeto kun kay ano diri bisan san-o mapeperdi an Bagong Hukbong Bayan (BHB) ngan an ginpapasulong hini nga armado nga rebolusyon. Bisan kun ura-ura kadako nga halimaw an kaaway ngan bisan pa gamiton an ngatanan nga linurong nga pamaagi han panmuypoy, diri hini hul-os nga mapaghihimulag an masa ngan an BHB ngan diri mapeperdi an ira desisyon nga hasugon an dalan han gerra han katawahan.

Bug-os an desisyon han BHB nga tumanon an responsabilidad hini nga pukawon, pag-usahon ngan hiluagan nga pagiuson an masa nga parag-uma, ngan ha sugad pakusgon ngan pahiluagon an base panmasa han hukbo. Yawe hini an pagpasulong han hiluagan nga kagiusan nga kontra-pyudal ha kabaryuhan agud atuhan an mas natikagrabe nga mga porma han pananalumpigos ngan paniniyupi ha mga parag-uma.

Permanente nga gintatagad han BHB an masa, gin-aadman an ira kamutangan ngan nga demanda

ngan nagios agud buligan hira nga kolektibo nga solbaron ini. Gin-hahatagan hin tuang nga panahon han BHB an mga problema ha ekonomiya, pakabuhi, produksyon, kalibsugan, kalimpyuhan, edukasyon, kultura, kaayusan ngan seguridad, droga ngan iba pa.

Yawe hini ngatanan an ekonomiya o an karukayaknon han produksyon ngan tiunan-o ginpupulsan o ginhihikaw ha masa an karikuhan nga ira ginhihimo. Maduroto hira nga ginpupukaw ha diri makatadungan ngan waray hatag-han-diyos

"Pakusgon...", sundan ha paypay 2

16 nga atake han BHB ha 9 nga prubinsya

DIRI MAMENOS HA 16 nga armado nga aksyon ha siyam nga prubinsya an ginlansar han Bagong Hukbong Bayan (BHB) ha nakalabay nga duha kasemana. Ginpapakita hini an determinasyon han BHB agud pakyason an ambisyon han pasista nga rehimen nga perdihon an armado nga rebolusyon.

Albay. Gin-gamaan han usa nga yunit han BHB an sarakyan han 93rd Special Action Company-PNP hadton Abril 3 ha Barangay Aliang, Ligao City. Duha nga pulis an namatay ngan duha an samara. Waray sibilyan nga nadabi ha operasyon, sukwahi ha ginpapasamwak han militar.

Lanao del Norte. Ginpabuthan han mga Pula nga mangaraway an nag-ooperasyon nga mga sundalo ha bubkiron nga parte han Sityo Salingsing, Barangay Rogongon, Iligan City hadton Marso 31, alas-11 han aga. Siyam nga sundalo an nahisumat nga napatay ngan upat an samaran. Pagkakulop, ginpabuthan han usa nga yunit han BHB an detatsment han CAFGU ha Sityo Binasan ha pareho nga barangay. Usa nga elemento han CAFGU an napatay ngan duha nga sundalo an nasamaran. Sakop han 4th Mechanized Infantry Battalion han 1st ID an lugar.

Bukidnon. Lima nga sundalo an napatay ha serye han atake ngan kontra-atake giutan han BHB-Bukidnon ngan 1st Special Forces Battalion

"Pakusgon...", sundan ha paypay 2

nga katungod an mga agaron may-tuna, o an mga usurero ngan komersyante nga amkunon an karikuhang bunga han ira balhas ngan kapagalan. Kinahanglan dad-on han BHB ha bag-o nga balitang an kahiluagon ngan karayhak an pag-abot, pag-urusa ngan pagpaggios ha masa nga parag-uma. Subay ha Rebolusyonarya nga Giya ha Reporma ha Tuna, bug-os kusog nga ipasulong an mga pakigbisog agud pamenuson an plete ha tuna, umentuhan an suhol han mga trabahador ha uma, pamenuson an interes ha pantang ngan umentuhan an presyo han ira mga produkto. Kinahanglan bumutho an hiluagan nga pakigbisog kontra ha Rice Tariffication Law, Coconut Farmers and Industry Trust Fund Act, liberalisasyon ha pag-import han karne nga baboy, manok ngan mga agrikultural nga produkto ngan iba pa nga balaud ngan palisiya nga pakuri ha masa nga parag-uma. Dugang nga nagigin kadagmitan ini atubangan han grabe nga krisis ha ekonomiya ngan pakabuhi.

Atubangan han paghitaas han presyo han pagkaon ngan kakablasan, kinahanglan padayon nga

magbuligay an masa ngan mga Pula nga mangaraway ha paglansar han mga kampanya ha produksyon han mga дума ngan utanon. Kinahanglan liwat pakusgon an kagiusan masa agud atubangon an pandemya nga Covid-19 pinaagi han pag-isa han ira kahibaruhan ngan paghimo han mga pitad para ha paglikay, pag-ataman ha kalibsugan, pag-andam han mga pasilidad ngan paghatag hin tuang nga pag-ataman ha kalagsan ngan pagsukot ha kapakyasan han reaksyunaryo nga rehimen.

Kinahanglan liwat nga dugang nga pakusgon an pakigbisog han masa nga parag-uma ngan mga minoriya nga katawhan kontra ha dirudilain nga porma han panlupot han tuna han dagko nga agaron maytuna ngan dagko nga kapitalista para ha pagtukod o pagpahiluag han mga plantasyon, operasyon ha pagmimina, proyekto nga pan-enerhiya, ekoturismo ngan iba pa.

Kinahanglan pakusgon ngan padig-unon an mga lokal nga rebolusyunaryo nga organisasyon masa nga mga sanga han Partido. Kinahanglan seguruhon an dirudiretso nga pagdalagan hini. Diri angay pabay-an nga mautod an sumpay

hini ha mga teritoryal nga komite han Partido ngan mga kumand han BHB ha prente ngan mga distrito. Pakusgon an pagpahira ngan pagpauwang han mga lokal nga kadre ngan lider masa, isahon an ira kapas ha pamumuno ngan pagpagios ha masa.

Kinahanglan diskubrehan han mga kadre, mga lider, aktibista ngan masa an mga pamaagi han mahugot nga pagsisikreto agud igpabilin nga buta ngan bungol an mga pasista bisan pa kun aada hira ha ilarum irong han kaaway. Kinahanglan magpakaupay ha mga taktika han pag-ato ha militarisasyon ha ira lugar, ha dirudilain nga pamaagi han butaray o diri butad nga pagsupak ha mga kasuguanan han mga pasista nga sundalo, pagtipa ha mga paghugot, pag-ato ha pwersahay nga pagrekrut ha paramilitar, ilegal nga pangaresto ngan panmatay, pagbuksas ngan pagsukna ha midya ngan social media ha ginpapasamwak nga mga disimpormasyon ngan mga buwa, ngan pagsalikway ha ira presenya. Kinahanglan magpakaupay an mga yunit han BHB ha sikreto nga dirudiretso nga sumpay ha masa ngan paglansar han mga armado nga aksyon kontra ha mga pasista nga naghadiahadian ha mga baryo.

Kinahanglan planuhan han natutungdan nga kumand han hukbo ngan pamunuan han Partido an pagpahilapad han ira teritoryo ngan pagbubug-os han mga bag-o nga prente gerilya, samtang ginpapakusog ngan pukpukay nga nakikig-away ha mga nagpapabilin nga prente ngan mga base nga gerilya. Samtang mas nahilapad an katunaan nga luggop han gerra han katawhan, dugang nga maduduso an kaaway nga unaton an iya pwersa ngan ibuksas an magluya nga parte hini agud targeton han mga taktikal nga opensiba han BHB.

Ha dirudiretso nga pagpahiluag han nagigiusan nga teritoryo han mga yunit han BHB, mas mahihimo hini nga katinan an inisyatiba ha gerra. Kinahanglan dirudiretso nga ilansar han BHB an mga anhilatibo nga taktikal nga opensiba nga mayda sigurado nga kadaugan kontra ha magluya nga nahihimulag nga yunit han kaaway ha tuyo nga ma-

Bolyum LII Ihap 7 | Abril 7, 2021

Gin-uunod

Editorial: Pakusgon, pahiluagon ngan pagiuson an base panmasa para ha gerra han katawhan 1
 16 nga atake han BHB ha 9 nga prubinsya 1
 #NPA52, iginselebrar 3
 Duruyog an masa ngan hukbo 4
 Base panmasa, natikahiluag ha Cagayan 5
 Pagpupugay kan Ka Rosalino Canubas 5
 Ha dagmit nga pulong 6
 Kalsada han kurapsyon ngan gerra 7
 Pagkalugi han mga parag-uma han abaka 8
 Lider-union ngan mga parag-uma, ginpatay 9
 "Huli week" 9
 ECQ ha Metro Manila ngan 3 nga prubinsya 9
 Armado nga pag-ato ha Myanmar 10

Igin-gagawas an *Ang Bayan* ha yinaknan nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ngan Ingles.
 Nakarawat an *Ang Bayan* han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot han mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.

 @prwc_Info
 fb.com/editorsofAB
 cppinformationbureau@gmail.com

Igin-gagawas an *Ang Bayan* duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas

"Pakusgon...", tikang ha paypay 2

kuha an mga armas han kaway. Kasugbong hini an mga atritibo nga taktikal nga open-siba agud bulusan, samukon o diri pakaturugon an kaaway ha ira mga detatsment o kampo. Kinahanglan ipakat han BHB an mga yunit partisano ha mga syudad o sentro nga bungto agud targeton an mga pasista nga aada ha luyo han mga krimen kontra ha masa, ngan agud rub-on an mga linya han komunikasyon, transportasyon ngan suplay han kaaway.

Labaw pa nga nagigin paborable an pagpasulong han gerra han katawhan ha Pilipinas atubangan han natikagrabe nga krisis han naghahadi nga sistema ngan sobra nga pasista nga kamadarahug ilarum han tiraniko nga rehimen. An diri maantos nga pagkukuri ngan natikagrabe nga paniniyupi ngan pananalumpigos an nagduduso ha katawhan Pilipino nga hasugon an dalan han armado nga rebolusyon. Kinahanglan dirudiretso nga magpakaupay an Partido ngan BHB ha pagbalanse ngan pagkumbinar han armado nga pakig-away ngan pampulitika nga pakigbisog, han buruhaton masa ngan buruhaton militar, agud hiluagan nga pagiuson an masa ha dalan han demokratiko nga rebolusyon han katawhan. **AB**

"16 nga atake...", tikang ha paypay 1

(SFB) hadton Marso 20 ha San Rafael, Talakag. Upat nga elemento an napatay han gamaan han BHB an usa nga kolum han 1st SFB nga nagsinulaysukay ha kabubkiran dapit alas-3 han kulop. Antes hini, alas-10 han pareho nga adlaw, ginatake han 1st SFB an base han BHB kun diin duha nga Pula nga mangaraway ngan usa nga sundalo an napatay.

Agusan del Sur. Gin-ambus ngan napatay han BHB an usa nga elemento han CAFGU ha Barangay Sto. Niño Patrol Base ha Bayugan City hadton Marso 28.

Oriental Mindoro. Usa an napatay nga elemento han 203rd IBde han pabuthan han BHB an ira kampo ha Malu, Bansud hadton Marso 28 ha distansya nga 10 metros. Ha sobra nga kalas, paturapak nga nagpabuto an mga sundalo.

Sorsogon. Namatay ha operasyon nga partisano hadton Marso 28 an paniktik nga ahente han 31st IB ngan kaapi han CAFGU ha Barangay San Antonio, Barcelona.

Panay. Pito nga atake an ginsansar han mga pwersa han BHB ha isla kontra ha mga sundalo ngan pulis. Hadton Marso 30, tulo kabises nira nga ginpabuthan an nag-operasyon nga mga sundalo han 12th IB ha ngaran han Retooled Community Support Program ha mga barangay han Siya ngan Lahug ha Tapaz, Capiz. Gab-i han Marso 23, ginpa-

buthan nira an detatsment han CAFGU ha Bagacay, Igaras, Iloilo. Hadton Marso 21, ginpabuthan han BHB an mga pulis ha Grasparil, Sibalom, Antique. Ha sunod nga adlaw, tulo nga pulis an nasamaran kahuman hira pabuthan han BHB ha Onop, Miag-ao, Iloilo.

Hadton Marso 29, ginsumat naman han BHB-Bicol an armado nga aksyon hini ha Masbate ngan Albay. Gin-gamaan ngan ginpabuthan han yunit hini an nag-operasyon nga mga sundalo ha Masbate City. Napatay an duha nga sundalo ngan usa an samaran. Ha Albay, ginparalisa naman hini an operasyon han Ibalong Resource Development Company ha Barangay Miiti, Camalig, Albay. Nanihibang ha kalibungan ngan nanlulupot han tuna han mga parag-uma an nasering nga kompaniya.

Northern Samar. Samaran an usa nga sundalo kahuman gamaan han mga Pula nga mangaraway ha Barangay Poponton, Las Navas hadton Marso 6. Samtang, nahisumat gihapon han BHB ha probinsya an pagkamatay han usa nga pulis ngan kasamad han usa pa kahuman han susrunod nga operasyon han hukbo han katawhan hadton Pebrero 16-19.

Namatay ha operasyon isnayp han BHB an usa nga sundalo ha Barangay Tarabucan, Matuguinao, Western Samar hadton Pebrero 4. **AB**

#NPA52, iginselebrar

GINHIMO AN MGA selebrasyon para ha ika-52 nga anibersaryo han pagkatukod han Bagong Hukbong Bayan (BHB) hadton Marso 29 ha butnga han waray hunong nga operasyon han Armed Forces of the Philippines.

Iginselebrar an anibersaryo ha kabaryuhan ngan kasyudaran han Southern Tagalog butnga han tika-kusog nga pasista nga atake han rehimen Duterte ha rehiyon. Ginsung-song han mga nagpartisipar ha selebrasyon an suso nga pakat han kaaway agud makaabot ha base han BHB ha rehiyon. Ha kasyudaran, makusog an panawagan ha BHB nga ighatag an rebolusyunaryo nga hus-

tisya para ha mga biktima han terorismo han rehimen.

Ginsaludaran han BHB-Negros an ngatanan nga Pula nga kumander ngan mangaraway ha ira mga kadaugan ngan pagpadayon han armado nga pakig-away. Tikang ha 60 nga pwersa nga nasalin tikang ha Ikaduha nga Dakila nga Kagiusan nga Pagtutul-id, yana mayda na ini lima nga prente gerilya nga nakala-

tag tikang ha norte ngadto ha sur han Negros.

"Pakyas an US-Duterte!" an pangabre nga mensahe han NDF-Northeastern Mindanao Region. Nanawagan an Regional Operational Command han rehiyon nga ungbawan an mga kaluyahan sugad han konserbatismo militar. Ginsumat hini nga an upat nga dagko nga taktikal nga opensiba diin nakakumpiska hin magbakod nga kalibre han armas ha Surigao del Norte ngan Surigao del Sur.

Nagkamayda liwat hin programa an mga Pula nga mangaraway ha Southern Mindanao Region.

Duruyog an masa ngan hukbo ha Ilocos-Cordillera

Pareho ha iba nga lugar ha nasud, nagdurot hin dako nga ayat ha mga yunit han hukbo han katawhan ngan rebolusyunaryo nga katawhan an pandemya nga Covid-19 ngan natikagrabe nga pasismo han estado ha rehiyon han Ilocos-Cordillera. Determinado ini nga gin-atubang han mga yunit han hukbo han katawhan ha rehiyon.

Kalakip dinhi hi Ka Emil, usa nga batan-on nga rebolusyunaryo nga natindog komo upisyal ha ekonomiya (lohistika ngan suplay) han ginkakaapihan hini nga platun. Tungod ha *lockdown*, nalimitaran an linya han medisina, pagkaon ngan panginahanglan han masa ngan hukbo. Agud ungbawan ini, naduso hira nga magin mapamaagihon, magpinsar ngan maghimo han bag-o nga moda han paggios ngan pahugton an pagkatin han disiplina militar.

"Komo upisyal ha ekonomiya, usa nga dako nga ayat ha akon an pagpinsar han mga pamaagi agud makabulig ha pagbakyang ngan pagisa han panginabuhin han masa ha panahon han pandemya," sering ni Ka Emil. Naglansar hira hin kampanya nga pankalibsugan ngan edukasyon kabahin ha Covid-19 agud tanggalon an kahadlok han mga taghimaryo ngan ipasantop an importansya han pagsunod ha mga protokol nga pankalibsugan samtang ginduduso an pagpadayon han produksyon.

Sunod nga ginlansar han yunit an kampanya para ha pag-isa han produksyon han Hukbo ngan masa. "Mas nagin regular an partisipasyon han hukbo ha produksyon itanding hadton nakalabay," dugang pa ni Ka Emil. "Dinhi ko gud nainternalisa ngan han akon mga kasama an importansya han kolektibo nga paggios ngan paglansar han agraryo nga rebolusyon," sering niya.

Ha usa nga baryo, nakag-ani an hukbo ngan masa sinakosako nga karabasa, kamote,

gaway, ngan sayote, nga hadto dirigud nadudun-an tungod kay mayda man mga komersyal nga pagkaon. "Gin-aghat liwat namon an pagtanom han tubo ngan kape komo pansaliwan ha komersyal nga asukar ngan kape. An mga tanom nga makakabulig ha pagpakusog han resistensya pareho han suha, 'perres' (dinhianon nga lemon) ngan lagundi, nga hadto napapabay-an, ginparabong ngan ginpupulsan. Kadungan han pagpahitaas han kapasidad han masa nga magprodyus han pagkaon an ira kapasidad nga suportahan an hukbo han katawhan.

Han nagin magios an yunit, ginkinahanglan nira nga magmaniobra ha kasapit nga guba. "Dako nga bentahe an kahibaruan ha mga tanom ha guba ngan kahiaran ha panganop," sigon ha iya. Estorya niya, ha mga panahon nga diri hira nakakahirani ha baryo, naakos nira nga mabuhin ha natural nga mga karikuhan ha guba, ha mga layaw nga prutas ngan utanon, kasili ngan baboy damo. Tungod hini mas humita-

as an iya pagsantop ha importansya han pag-ataman han kalibungan.

Nagin dako nga ayat bisan ha personal nga pagremolde han kalugaringon ni Ka Emil an gin-atubang nga kahimtang. "Hadton una nga mga bulan han pandemya, ginpakina ko ha akon kalugaringon, kaka-yanon ko ba?" Kundi hiya gihapon an bumaton han iya pakiana. "Diri ko mahibabaruan kun diri ko maeksperyensyahan." Katin an rebolusyunaryo nga determinasyon, dugang hiya nga nagpursige ha iya buruhaton.

"Katugbang han militarisasyon an mas higlaba ngan magkuri nga mga baktas, piraw ngan kapagalan," sering niya. Tumubo hiya ha syudad ngan ha komportable nga kinabuhi. "Kinahanglan ko magdouble-paningkamot agud makahaum. Nakurian ako gumios han una, ngan danay nahimubo pa liwat an moral, kundi hinay-hinay na ako nga nakahaum." Estorya niya, mas nagin abrido hiya ha mga kasama ha pagpasaro han iya mga ginpipinsar ngan naaabat. "Nahibaruan ko an hul-os nga pagsarig ha mga kasama ngan masa," sering niya.

Napamatud-an niya ha kalugaringon nga kakayanan an mga kakurian ngan sakripisyo ha pagin Pula nga mangaraway. "Kaya ko ngay-an igsapraktika an simple nga kinabuhi ngan pursigido nga pakigbisog. Andam ako ngan an amon yunit agud sungsgunon an magkuri nga kahimtang ngan mas dagko nga ayat.

"Sering pa ha mensahe han Komite Sentral ha ika-52 nga anibersaryo han Partido Komunista ng Pilipinas, ha pangunguna han Partido deter-

minado an haluag nga masa han katawhan nga atuhan an mga pasista nga atake, ibagsak an rehimen US-Duterte ngan ipasulong an gerra han katawhan tubtub ha kadaugan," iya pagtatapos. AB

Base panmasa, natikahaluag ha Cagayan Valley

Padayon nga nahiluag ngan nahilarum an suporta han masa ha makatadungan nga gerra han katawhan. Amo ini an ginpahayag ni Elias Almazan, an pampulitika nga upisyal han Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Cagayan Valley (Fortunato Camus Command). Ha interbyu han *Baringkuas* (rebolusyunaryo nga mantalaan ha rehiyon), gindun-an niya nga waray makaulang han mapintas ngan suso nga mga operasyon han Armed Forces of the Philippines ngan Philippine National Police (PNP) an paghiluag ngan pagkonsolida han rebolusyunaryo nga base panmasa han rehiyon.

Sering ni Ka Alias, samtang nalilibang an AFP ngan PNP ha paglansar han mga batalyon o brigada nga kadakuon nga mga operasyon militar ngan maihaan nga Retooled Community Support Program (RCSP) ha mga baryo, nakagpadamo ngan nakarekober an mga yunit han BHB hin natikadamo nga ihap han mga baryo ngan bungto nga diri lugpop han mga nakapokus nga operasyon militar. Nadugngan hin pira kayukot nga bag-o nga kaapi an base panmasa han mga prente gerilya tikang 2020.

Diri la naabot han mga platon han BHB an magkakarakit nga mga baryo ngan komunidad ha mga interyor ngan ligid han mga kabubkiran, kundi bisan an mga kapatagan ngan ligid han haywey ngan dagat.

Sering niya, ngatanan nga mga lugar nga ginrekober han hukbo, mapaso pa gihapon an pagtapo ha ira han masa, labina adton mga nag-aantos ha kakurian ngan paniniyupi.

Waray pulos ngan lus-ay nga propaganda la an ginhihimo han militar nga nanmimit ha mga lokal nga gubyrno nga igdeklara an BHB komo "persona non grata." Tungod ini kay an taghimaryo mismo an naghahangyo nga lugpopon han BHB an ira lugar agud ipaabot an ira mga problema.

Kaupod han mga landaw nga problema an hiluagan ngan magkalain-lain nga porma han panlupot han tuna. Prinsipal nga naghihimo hini an dagko nga agaron maytuna, pribado nga kompaniya, ahensya han gubyrno ngan mga kakunsabo hini nga mga kontraktor.

Dugang pa dinhi an damo nga porma han bagapyudal nga panini-

yupi sugad han ura-ura kahitaas nga interes ha pautang ngan iba pa nga porma han usura, himubo nga presyo han produkto han parag-uma, ngan mga porma han komersyante nga panlimbong ha pagpalit han ira mga produkto. Sering ni Ka Elias, "para ha masa, an BHB la an nakikita nira nga tangkod ngan marayhak nga nagsasalawad hin tukma nga solusyon ha mga yawe nga karukayaknon nga ira gin-aatubang."

Padayon nga nagigiusan ngan diri nababayaan han BHB an mga baryo ngan bungto nga lugpop han maihaan nga operasyon han RCSP. Agud sikreto nga maabot ini, nagpapadara an mga platon hin mas gudti nga yunit agud sumumpay ha masa ngan maglansar han mga kakayanon nga buruhaton.

"Waray pulos an mga operasyon

ngan saywar han kaaway tungod kay dagmit masantop han katawhan nga an AFP nga nagpopustura la nga nagbag-o na tikang ha kinaiya hini nga kontra-katawhan."

Puhunan han hukbo han katawhan an rebolusyunaryo nga kapukawan nga pira na kadekada nga naitanom ngan tumubo ha ranggo han katawhan. Humiluag an lugpop nga teritoryo ngan nagdadamo an mga baryo ngan klaster han mga baryo nga natutukuran han mas hitaas nga balitang han mga rebolusyunaryo nga organisasyon masa ngan ira mga organo han Pula nga poder pampulitika.

"Bisan pa gin-uuna ha presente an pagpahiluag, kinahanglan liwat ikumbinar ini ha pagpakusog han base panmasa," pagtatapos niya. **AB**

Pagsaludar kan Kasamang Rosalino Canubas

GINSALUDARAN HAN KOMITE Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas ngan han Panrehiyon nga Komite hini ha Cagayan Valley hi Kasamang Rosalino Canubas (Ka Yuni), panrehiyon nga kumander han BHB ha Cagayan Valley, nga napatay ha usa nga agway ha Barangay San Mariano Sur, San Guillermo, Isabela hadton Marso 15.

An pagsaludar han Komite Sentral ginpahamtang ha mensahe hini hadton Marso 29. Sering hini, usa hi Ka Yuni ha mga barubata nga kadre han Partido nga naeleher ha Komite Sentral ha Ikaduha nga Kongreso han Partido hadton 2016. Komo pagkilala ini ha iya mga nagin kontribusyon ha buruhaton militar ha panahon nga aadto hiya ha Southern Mindanao ngan Western Mindanao.

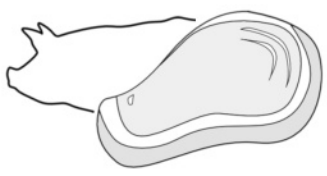
Ha Cagayan Valley, diin urhi hiya nga nadisponer, nakilala hi Ka Yuni ha iya kamaungod, anuman an makaatubang nga ulang ngan mahiaguman nga kakurian. Hi Ka Yuni amo an una nga ikaduha nga sekretaryo han Komite han Rehiyon han Partido ha Cagayan Valley.

Mababasa an parangal han Komite han Rehiyon han PKP ha Cagayan Valley ha cpp.ph.

HA DAGMIT NGA PULONG

350,000 MT

an **gintugot ni Duterte** nga ig-iimport nga **karne han baboy** ha mas **himubo nga taripa** nga 5% (tikang ha 30%).

Mas hitaas ini hin 99.6% ha aktwal nga kakulangan ngan sigurado nga **madestroso** han mga **lokal nga babuyan**.

\$850 bilyon

an **balor nga nawawara** kada tuig ha **produktibidad han mga trabahador** ha mga kabras nga nasud durot han **malnutrisyon**.

Surok: Global Nutrition Report 2020

Humitaas ngadto ha

12 milyon

tikang ha 10.5 milyon hadton Enero an **Pilipino nga waray trabaho** hadton **Pebrero**.

Natikahitaas pa gihapon an ihap nira luyo han pagbawi na han kita han dagko nga negosyo tikang ha katapusan nga parte han 2020.

Surok: Ibon Foundation

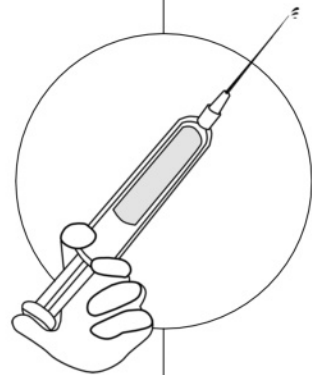
₱1,000

la an **ayuda nga iginhatag** han **gubyerno** kahuman ig-imponer an **2-kasemana nga lockdown** ha **Metro Manila** ngan karaknit nga prubinsya. Masobra **duha kaadlaw** la an **katugbang** hini ha **inadlaw nga suhol** han mga **trabahador**.

₱58.4 bilyon

na an **gin-utang** han **rehimen Duterte** para **ipamalit** han **bakuna kundi**

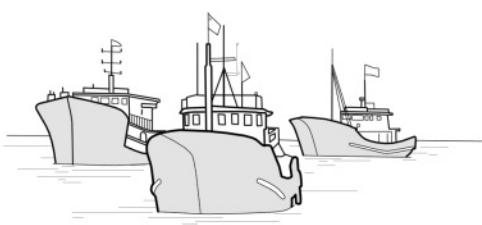
pa gihapon an **napipirmahan** hini nga **kasarabutan** ha **pagpalit**.

Inabot na ha

169 milyon

an **nabakunahan** ha **US** hadton **Abril 6**, ha kadagmiton nga naabot ha **4 kamilyon nga naiiniksyon** kada adlaw.

Inabot ha

222

nga **barko nga milisya** han **China** an **ilgal** nga inukoy ha **Julian Felipe Reef** hadton **Marso**.

Mga kalsada han kurapsyon ngan gerra ha Northern Mindanao

Darawhanon han reaksyunaryo nga gubyerno nga padadagmiton han mga *farm-to-market road* (FMR) o mga karsada tikang ha uma ngadto ha merkado an transportasyon han ani han gudti nga parag-uma ngan ha sugad maumentuhan an presyo han ira mga produkto. Kundi waray kalabutan an mga kalsada ha pagpresyo han ani nga kaagsuban arbitraryo nga gintatalaan han dagko nga komersyante.

Ha kaso han mga komersyal nga produkto sugad han bugas, kakaw, kape, asukar ngan iba pa, gintatalaan an mga presyo basar ha paghitaas-paghimubo han mga presyo ha pankalibutan nga merkado. Ha aktwal, nagigin behikulo pa ini nga mga kalsada agud magin madalunot an pagpalit han mga komersyante han ani ha mas himubo nga presyo tungod kay mas madagmit para ha ira an pagbyahe. Ginpadagmit liwat hini an pagsulod han mga nanlulupot han tuna han gudti nga parag-uma.

Daan na nga programa han nakalabay nga rehimen an sugad nga kalsada. Hadto pa man, an paglatag hini puno hin burukratiko nga anomaliya, nagseserbe la ha mga komersyal nga plantasyon ngan mina, ngan ha mga panmilitar nga katuyuanan han kontra-insurhensiya nga gerra han reaksyunaryo nga estado.

Kalsada nga magdudugtong han gerra ha kurapsyon

Gin-gawas ha publiko han Northern Mindanao Regional Task Force to End Local Communist Armed Conflict (RTF-ELCAC) nga 142 nga proyekto nga kalsada nga mayda balor nga ₱17.6 bilyon an hihimuon yana nga tuig. Mas doble ini ha 68 nga ginhan-ay han 2020. Hini, 20 nga kalsada aada ha mga barangay nga mayda kampo han militar.

Masobra 68 ha 142 nga proyekto nga kalsada para ha 2021 aadto ha Bukidnon. Pinakadamo an aada ha bungto han

Impasug-ong diin nakabase an hedkwarters han 8th IB. Diri mamenos ha 13 nga barangay nga lalagan mayda mga kampo, detatsment o ha presente gin-ookuparan han mga sundalo han AFP ha ngaran han Community Support Program.

Basar ha datos han Department of Public Works and Highways (DPWH) hadton 2020, an paghimo han usa kakilometro nga kalsada nagbabalor ha abereyds hin ₱13 milyon. Kundi ha Baungon, Bukidnon, an proyekto nga walo kakilometro nga kalsada ngan magdudugtong ha mga barangay han Mabuhay ngan Imbatug nagbabalor hin ₱67.5 milyon kada kilometro--lima kabeses nga mas hitaas itanding ha abereyds. An plano naman nga walo kakilometro nga kalsada ha Barangay Concepcion, Valencia City nabalor hin masobra doble, o ₱30 milyon kada kilometro.

Damo hini nga mga proyekto pira kabeses ginlista, sugad han plano nga kalsada ha Barangay Kibalag, Malaybalay City nga tulo kabeses nga ginlista ngan gin-alutagahan han badyet nga masobra ₱300-360 milyon kada usa. Duha kabeses naman nga ginlista an usa nga kalsada ha Kisolon ha Sumilao nga ginpondohan hin tag-₱600 milyon. Tulo

nga iba pa nga proyekto ha prubinsya an makarawat liwat hin doble nga pondo ilarum han Barangay Development Program.

Labot hini, pira ha utro nga ginhan-ay ngan ginpondohan mga kalsada nga gintukod na hadton 2020, o diri ngani maiha na nga mayda kalsada. Mayda liwat pira nga mayda triple nga alokasyon ha badyet han DPWH.

Hin-o an magpupulos?

Hini pa la, dako nga kwarta na an mangingikil han mga heneral han RTF-ELCAC, mga upisyal han lokal nga gubyerno ngan DPWH, nga lanong komo pinakakurap ha mga ahensya han reaksyunaryo nga gubyerno. Magpupulos liwat ha pondo han nasud an mga kompaniya ha konstruksyon nga suok ha pamilya nga Duterte, sugad han Ulticon Builders Incorporated, nga nakakuha han dagko nga proyekto ha Mindanao. Naghuhulat liwat an mga kompaniya ha semento han dagko nga burgesya kumprador nga hira Ramon Ang (First Stronghold Cement Industries, Inc.) ngan Tomas Alcantara (Holcim Philippines) nga nangunguna nga magkaribal ha negosyo ha semento ha Mindanao.

Lugway an dara han mga kalsada para ha mga planta han enerhiya ngan komersyal nga plantasyon, nga ura-ura kadamo ha Bukidnon. Ha rehiyon mahiaagian an pinakadamo nga komersyal nga plantasyon, nga naglulupgop ha mayda 127,000 kaektarya nga agrikultural nga katunaan. An Dole, Davco ngan Del Monte nga naglulupgop han burubug-os nga mga komunidad ngan anestral nga tuna ha pira nga prubinsya, target nga magpahiluag pa ha 80,000 kaektarya hini ngan kasapit nga Misamis Oriental. Ha mayda 30 nga proyekto nga FMR hini nga mga bungto, dugang pa nga mahahatagan wada an transportasyon han mga produkto tikang ha mga plantasyon. **AB**

Pagkalugi han mga parag-uma han abaka ha Bicol

Antes pa an pandemya nga Covid-19, nalulugi na an mga parag-uma han abaka ha Catanduanes. An 50 kilo nga abaka naibabaligya la ha balor nga ₱3,000, nga relatibo mas himubo itanding ha kabug-usan nga gastos ha produksyon ngan plete ha agaron maytuna nga maabot ha ₱5,000.

Ha kabug-usan, gintatantiya nga diri mamenos ha 200,000 an mga pamilya nga parag-uma nga nagtatanom hin abaka ha bug-os nga nasud. Ginlulupgop hini an 180,302 kaektarya han tanuman han abaka. Atrasado, burublag ngan diri sistematiko an pagtatanom han abaka. Waray mahinungdanon nga pag-uswag an mga higamit ha produksyon ngan manumano an pagtatanom, pag-ani tubtub ha pagkigi agud makuha an mga sabot.

Kaagsuban naabot hin duha katuig antes mapulsan ngan maani an mga abaka tikang ha pagtanom hini. Tulo tubtub upat kabulan naman an nahagos antes ini utro nga tumubo. Ha 20-30 kapuno han abaka, nakakag-ani an mga parag-uma hin 20 kilos han abaka nga nanginginahanglan hin 2-3 katawo agud anihon hin 2-3 kaadlaw.

An Catanduanes, sigon ha Philippine Fibers Industry Development Authority, amo an nagsusuplay hin 30% han abaka ha bug-os nga nasud. An rehiyon han Bicol an mayda pinakadako nga produksyon han abaka.

Sigon ha pag-aram han Kawanihan ha Intruksyon han Partido Komunista ng Pilipinas ha Bicol, an abereyds nga presyo han mamara nga abaka ha Catanduanes naabot ha ₱60/kilo antes an pandemya. Poyde pa magbag-o an presyo han mamara nga abaka basar ha kalidad hini. Agud makabaligya hin 50 kilos han mamara nga abaka, nagastos hin kabug-usan nga balor nga ₱4,210 an mga parag-uma ha produksyon.

Makukwenta an gastos ha masunod nga pamaagi: ₱600 para ha paghawan o pag-utod han mga puno han abaka. Minimum nga duha nga parag-uma an kinahanglan nga ig-

empleyo para ha pagluksi ngan pagpanggi. Ha duha kaadlaw nagsusuma ini hin ₱2,400. Nagastos naman hin ₱300 para ha pagbulad.

Para ha transportasyon, gintatantiya nga nagastos an mga parag-uma hin ₱1 kada kilo para ha paghakat ngadto tikang ha uma ngadto ha kalsada. An pagbyahe tikang ha baryo ngadto ha pisanan ₱30 kada paliyo (bungkos/gintirok nga sabot han abaka). Ha bug-os nga tulo kaadlaw, an gastos ha pagkaon nagbabalor hin ₱450.

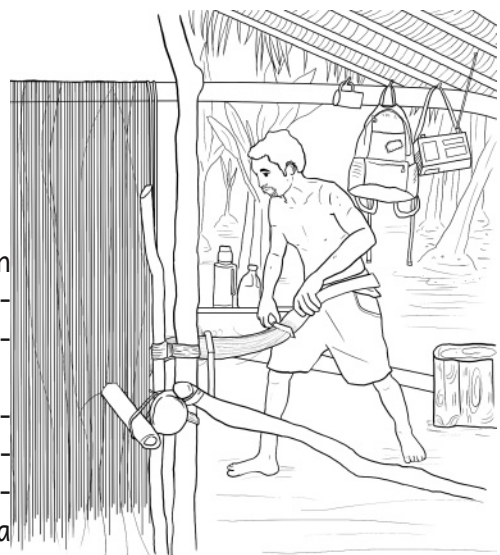
Gin-iiban tikang ha kabug-usan nga kita an 25% nga plete ha agaron maytuna. Ha katapusan, luji pa an parag-uma hin maabot ₱1,960.

Nalalain nga produkto nga Pilipino

Usa an Pilipinas ha pipira la nga nasud ha bug-os nga kalibutan nga nasuplay hin abaka. Kilalado ini ha ngaran nga Manila Hemp. Labot ha rehiyon han Bicol, nagpoprodyus hin abaka an Mindoro ha Luzon, Leyte, Samar, Negros Oriental, Iloilo ngan Aklan ha Visayas ngan ngatanan nga mga prubinsya han Mindanao. Kaagsuban ha mga nag-uuma nga parag-uma ngan nasyunal nga minoriya. Hadton 2016, 180,032 kaektarya nga tuna an mayda tanom nga abaka.

Nagsusuplay an Pilipinas hin 87% ha pankalibutan nga suplay han abaka. Hadton 2019, nakag-eksport ini hin \$156 milyon (₱7.8 bilyon ha balyuay nga \$1-₱50) nga balor han mga produkto nga abaka. Ha rekord, an abereyds nga balor han produkto nga abaka nga gin-eksport kada tuig \$97.1 milyon diin 12.6% hini tikang ha sabot han abaka (*raw fiber*).

Hadton 2020, bumagsak an kabug-usan nga produksyon han aba-

ka hin 2.17% tikang ha 72.3 kayukot nga metriko tonelada hadton 2019 ngadto ha 70.77 kayukot nga metriko tonelada. Durot ini han mga restriksyon ha transportasyon nga gin-imponer kasumpay ha pandemya nga Covid-19 ngan mga bagyo nga nanlasurbo ha nasud ha katapusan nga parte han 2020.

Basar ha datos han Food and Agriculture Organization han United Nations, an abereyds nga pan-eksport nga presyo han sabot han abaka ha bug-os nga 2016 aada na ha \$1.99-\$2.35/kilo (₱99.32-₱117.50) depende ha klase. Mas hitaas ini hin ₱30 ha presyo nga nahibabaligya han parag-uma an abaka ha mga komersyante.

Kun susumahon, an ganansya han pag-eksport hin 50 kilos han sabot han abaka maabot ha ₱4,966-₱5,875, masobra 60% nga kita han parag-uma nga ₱3,000 la. Bisan pa solo ini nga ginsusugbong han parag-uma an produksyon, ngan waray dugang nga balor an *raw fiber* nga gin-eksport ha iba nga nasud.

Naabot ha 57% nga sabot han abaka an ginpoproseso para ha paghimo han mga *tea bag* ngan iba pa nga ispesyal nga papel. An kada *tea bag* nagbabalor hin ₱1.5- ₱2 kada usa.

Gin-gagamit an abaka ha paghimo hin kwarta, bado ngan iba pa. Hadton nakalabay nga tuig, naibalita liwat nga maupay ini nga material para ha paghimo hin *face mask*.

AB

Lider-union, mag-amay nga parag-uma, ginpatay

GINPUSIL NGAN NAPATAY ha geyt han pabrika ha Barangay Canlubang, Calamba hi Dandy Miguel hadton Marso 28. Hi Miguel, trabahador han Fuji Electric Philippines, presidente han unyon dinhi nga Lakas ng Nagkakaisang Manggagawa sa Fuji Electric Philippines. Hiya liwat an bise presidente han Pagkakaisa ng Manggagawa sa Timog Katagalugan.

Ginpamunuan ni Miguel an pakigbisog han unyon para ha tinuig nga dugang nga suhol nga igpapatuman ha masunod nga tulo katuig ngan magpatuman han mga pankalibisugan nga pitad kontra Covid-19. Ikanapulo hiya ha mga aktibista nga ginpatay ha rehiyon hadton Marso.

Ha Camarines Norte, ginpatay han 96th IB hadton Marso 19 an mag-amay nga parag-uma nga hira Louis Buenavente ngan Jetly Buenavente. Ginlalanat hadto han mga sundalo an yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB) nga nagreyd ha mga pulis ha Purok 6, Barangay Dumagmang, Labo, Camarines Norte. Ginpagawas nga mga Pula nga mangaraway an mag-amay. Buong an mga nawong han mag-amay ngan mayda hira mga igo han bala ha

dughan.

Panmomba. Masobra 15,000 nga residente ha 15 nga komunidad han mga Mangyan an nag-ebakwet durot han panganyon han 203rd IBde ha mga barangay giutan han Mansalay ngan Roxas ha Oriental Mindoro hadton Marso 25-26. Pinakapektado an mga taga-Panaytayan ha Mansalay ngan San Vicente ha Roxas.

Pagsikmit. Gindakop han mga sundalo han 203rd IBde an magbugto nga Kadlos ngan Jeremy Lukmay, mga residente han Sityo Kilapnit, Barangay Panaytayan, hadton aga han Marso 25. Hi Kadlos burod ngan usa nga magturutdo samtang estudyante an iya bugto. Waray pa hira igpakita han mga sundalo.

“Huli week” ha semana santa

UPAT NGA LIDER-MASA ngan aktibista ha Central Luzon (CL), ngan usa pa ha Cagayan Valley nga biktima han *red-tagging* gin-aresto ngan ginsalawdan han hinimuhimo nga mga kaso hadton semana santa. Tulo an gin-aresto ha CL hadton Marso 30.

Gin-aresto hi Joseph Canlas, tsirman han Alyansa ng mga Magbubikid sa Gitnang Luzon, ha Mexico, Pampanga. Aktibo hiya ha mga kampanya kontra ha panlupot ngan kumbersyon han mga umhanan ha rehiyon.

Gin-aresto liwat hi Florente Viuja Sr., lider-trabahador ngan presidente han Bayan-CL, ha Bambang, Tarlac. Kaupod niya nga gin-aresto an paralegal han Karapatan-CL nga hi May Arcilla.

Ha Bulacan, gin-aresto hadton Marso 26 hi Concepcion Opalla, dati nga lider han Kadamay nga namuno ha okupasyon han Pandi hadton 2017. Duha kaadlaw antes hiya igpakita han mga pulis.

Ha Southern Tagalog, gin-aresto hi Genelyn Dichoso, upisyal han Karapatan ngan iya anak nga hi Jennifer ha Calauag, Quezon hadton Abril 5. Han Marso 30, ginreyd han mga pulis an upisina han Alyansa ng Mangagawa sa Engklabo ha Santa Rosa, Laguna ngan naigo han mga pusil ngan pagbuto.

Ha Manalo, Amuling, Cagayan gin-aresto hadton Marso 24 hi Calixto Cabildo, tsirman han Anakpawis-Cagayan.

Samtang, diri makatadungan nga ginbulag kan Elizabeth Estilon, detenido pulitikal ha Sorsogon, an iya puya nga hi Prince Joel hadton Marso 27.

Lockdown ha Metro Manila ngan 4 nga prubinsya, pinahugot

GIN-IMPONER HAN REHI-MEN Duterte tikang Marso 29 tubtub Abril 11 an ginpahugot nga *lockdown* (*enhanced community quarantine*) ha Metro Manila, Cavite, Laguna, Bulacan ngan Rizal. Kahuman ini umabot ha 10,000 an kaso han kadamo nga natapnan han Covid-19. Sigon ha datos han Department of Health (DOH) hadton Abril 1, 72% han kabug-usan nga kaso han impeksyon ha nasud nailista ha mga nasering nga lugar.

Ginsumat liwat han DOH nga umabot na ha 79% han kabug-usan nga ihap han mga *intensive care unit bed* (631 ha 804) an okupado na yana, samtang 69% naman an ha mga *isolation bed* (3,143 ha 4,526) ngan 61% naman ha mga *ward bed* (2,180 ha 3,439). Aada ha "kritikal nga balitang" na liwat an usa ha tulo kaparte (50 ha 152) han mga ospital han National Capital Region, katunga hini an apiki na mapuno ngan an katunga naman puno na ngan diri na akos pa nga kumarawat han mga pasyente. Kalakip dinhi an Philippine Orthopedic Center (75% han kama okupado) diin nahisumat nga nagpositibo ha Covid-19 an 117 ha 180 nga trabahador pankalibisugan hini.

Hadton Abril 4, inabot ha 12,576 an nailista nga inadlaw nga mga bag-o nga kaso, ngan ha 166,715 an kabug-usan nga aktibo nga kaso han Covid-19 ha bug-os nga nasud.

Panawagan para ha armado nga pakig-away ha Myanmar, nagkukusog

Nalandaw an panginahanglan para ha armado nga pakig-away ha Myanmar (hadto anay Burma) atubangan han haros adlaw-adlaw nga panmatay han hunta militar ha mga sibilyan nga nagpoprotesta. Ha sakob han nasud, nasamwak an panan-aw nga diri na sedang an mga rali, barikada ngan sibil nga pagtipa. Tungod ini kay samtang nag-iiha, labaw nga nagigin brutal an Tatmadaw (ngaran ha pwera militar han Myanmar).

Hadton Marso 26, 114 an ginpatay ha usa nga pinakamadugo nga adlaw ha sobra duha kabulan na nga protesta han katawhan. Hadton Abril 3, inabot na ha 550 an ginpatay han hunta ha desperasyon hini nga magpabilin ha poder. Kwarenta-i-sais hini kabataan. Masobra 2,750 an ginpriso.

Ha sumat han mga internasyunal nga mantalaan, mayda na mga aktibista tikang ha sentro nga urban nga naglalansar hin pagpahiara-militar ha lokal nga mga estado (katugbang ha rehiyon) ha bawnderi han nasud. Ini nga mga estado teritoryo han mga nasyunal nga minoriya han Myanmar diin naeksister an magkalain-lain nga armado nga grupo. Gin-ngaranan ini han estado komo mga *ethnic armed organization* (EAO o armado nga organisado

nga etniko.) Ini nga mga grupo nakikigbisog ha dirudekada na nga paniniyupi ngan panraugdaug han hunta militar ngan magin han guberno nga ginpapamunuan ni Aung San Suu Kyi ngan National League of Democracy (NLD). Hadton 2015, nagpirma an 16 nga mga grupo ha usa nga nasyunal nga kasarabutan ha ukoy-bubto kabalyo han pagrespeto han estado ha ira otonomiya.

Han agawon han Tatmadaw an estado poder hadton Pebrero 1, dayon nga gin-abre han mga armado nga grupo nga etniko an ira mga teritoryo ha gipit nga mga aktibista ngan membro han NLD. Ginkundenar nira an kudeta ngan ginkunsidera nga waray na epektibidad an ira ginpirmahan nga nasyunal nga kasarabutan ha ukoy-bubto han atakihon han Tatmadaw hasta an

ira mga teritoryo.

Hilaba an kasaysayan han armado nga pakig-away han Myanmar. Masesering nga waray ini mawara tikang 1939, diin una nga nabug-os an Partido Komunista han Burma. Ginpamunuan han mga komunista an armado nga pakig-away ha kolonyalista nga British tikang 1939-1941, mananakop nga Japanese (1941-1945), utro nga pagbalik han kolonyalista nga British (1948-1962) ngan ha dayuday, kontra ha niyutiyo nga guberno sibil ngan sumaliwan hini nga hunta militar hadton 1962.

Hul-os nga nalusaw an partido komunista hadton 1989 kundi nagpadayon an paburubutho nga pagato han mga nahisasalin nga komunista nga elemento. Damo ha ira an bumulig ha pagbug-os han mga armado nga grupo han magkalain-lain nga nasyunal nga minoriya para ha nasyunal nga katalwasan ngan pagdesisyon-ha-kalugaringon. Diri mamenos ha 28 pa nga iba nga armado nga grupo nga etniko an naeksister ha Myanmar ha presente. AB

Mga armado nga aksyon kontra ha kalsada nga pankontra-insurhensiya ha India

DIRI MAMENOS HA 13 nga armado nga aksyon an ginlansar han People's Liberation Army han Communist Party of India (CPI)-Maoist tikang Enero tubtub Marso yana nga tuig.

Unom hini mga demolisyon nga operasyon kontra ha mga nag-oooperasyon nga paramilitar ngan mga makinarya nga gin-gagamit ha konstruksyon. Pinakaurhi an pagpabuto ha usa nga bus diin lima an napatay nga elemento han District Reserve Guard (DRG) ha Nayanpur District hadton Marso 23. An DRG usa nga pwera nga paramilitar nga gintukod han estado nga Indian hadton 2017 agud tutukan an armado nga pakig-away han CPI-Maoist. Parupareho ini nga pwera ha CAFGU ha Pilipinas.

Pira pa nga aksyon han CPI-

Maoist kontra ha mga proyekto nga kalsada an pagparalisa ha mga makinarya ha konstruksyon ha Logarda District hadton Marso 16, Bahaglat District hadton Enero 31 ngan Gadchiroli District hadton Enero 27.

An nasering nga mga kalsada kaparte han proyekto nga imprastruktura nga gin-ngaranan nga Road Connectivity Project for Left Wing Extremism Affected Areas. (Parupareho ha mga "farm-to-market road" han NTF-ELCAC ha Pilipinas ilarum han Barangay Development Program.) Kaparte ini

han programa nga kontra-insurhensiya nga gintikangan hadton 2016 han guberno ni Narendra Modi.

An kadak-an han pondo para ha mga kalsada magtitikang ha sentral nga guberno. Kabalyo han pondo, gin-oobliga han guberno ni Modi nga ipatuman han mga lokal nga estado an tulo nga reporma ha agrikultura kasumpay han pagbaligya han mga agrikultural nga produkto, pagpaplete han tuna ngan *contract growing* nga ginpaspas hadton Oktubre 2020. Ini nga mga reporma aada ha sentro han protesta nga ginpartisiparan han diri mamenos nga 250 milyon nga parag-uma nga nagtikang hadton Nobyembre 2020 ngan nagpapadayon tubtub yana. AB